

Lex Sarah

Rapporten inkom 2015-10-13

Rapportör Dinah Åbinger, socialdirektör

Utredare Kerstin Lundgren, kvalitetssamordnare

Frågeställning

Socialnämnden följer inte de lagar och regler som finns för att säkerställa rättssäkerheten för de ensamkommande barnen. Huvudsaklig frågeställning är att identifiera på vilket sätt socialtjänsten brister vad gäller rättssäkerhet i mottagandet av de ensamkommande barn som kommer till Helsingborg.

Sammanfattning

Nedan presenteras förhållandena för de asylsökande barnen utifrån hur situationen är vecka 43.

Under helgen 10-11 oktober rapporteras att socialtjänsten inte har någon plats för de transitbarn som spontant dyker upp i kommunen. Vidare rapporteras att förvaltningen har stora svårigheter att klara sitt uppdrag i mottagandet av de ensamkommande barnen.

Sedan sommaren 2015 har inflödet av ensamkommande barn till kommunen ökat markant till en nivå som ligger långt över Migrationsverkets tidigare prognos.

Mottagandet:

Transit:

*Helsingborg tar emot transitbarn, spontant uppdykande i Helsingborg. Dessa barn väntar på Migrationsverkets beslut att bli anvisade kommunplats.

*Helsingborg har under oktober också genom överenskommelse, som avlastning under begränsad tid (en månad), tagit emot barn som anlänt till Trelleborg. Avlastningen innebär att Helsingborg tillhandahåller 35 transitplatser i en idrottshall.

Socialtjänsten har sett till att transitbarnen inom två dagar söker asyl hos Migrationsverket. Därefter anvisas de kommunplats i den kommun Migrationsverket väljer.

För transitbarnen kan i dagens läge den första kontakten med Migrationsverket dröja upp till flera veckor, beroende på tidsbrist hos Migrationsverket. Detta innebär att

barnen inte får dossiernummer och därmed inte kan söka asyl. Barnen får då heller inget LMA-kort som visar att man är asylsökande och har rätt att vara i landet. Barnen bedöms som rättslösa under denna tid. Detta innebär att de kommer att vistas flera veckor i kommunen utan registrering hos Migrationsverket. En del av dem avviker också under denna månad, utan att ha blivit registrerade.

Anvisade barn/ungdomar:

Helsingborg tar som anvisningskommun emot asylsökande barn som anvisas plats i Helsingborg. Dessa barn hänvisas i första hand till kommunens HVB, men kan också få plats i jourhem.

Det kommer också asylsökande barn till Helsingborg utifrån Ebo- begreppet och som genom detta får sitt boende hos släkting eller nära anhörig. Socialtjänstens mottagningsenhet ska i dessa ärenden inom två dagar kontakta släktinghemmet och barnet. I dessa ärenden hinner mottagningen inledningsvis endast göra en registerkontroll av släktinghemmet. Man hinner inte ta en första kontakt med de barn som är över 15 år och det kan ta upp till 14 dagar innan man har en kontakt med barnen under 15 år.

Utredning:

För de asylsökande barn som är anvisade till Helsingborg utreds deras situation här. Förvaltningen har en utredningsgrupp som är direkt riktad mot målgruppen ensamkommande barn. Utredningsgruppen har hand om barnen från utredning till avslut, vilket innefattar uppföljning när det gäller institutionsplaceringar från HVB till SiS placeringar.

Då antalet barn som kommit till Helsingborg varit mycket stort sedan juli månad leder detta till att utredningssituationen är hårt pressad. Vecka 43 finns 40 inledda utredningar som inte har kunnat fördelas till handläggare på grund av den ansträngda arbetssituationen. Ärendena fördelas enligt prioriteringsordningen:

*Alla som bor i släktinghem fördelas på handläggare då dessa barn/ungdomars situation bedöms extra utsatt om ärendena ej fördelas.

*Alla barn under 15 år.

*De barn som finns i socialförvaltningens HVB har lägst utredningsprioritet. Man räknar med att HVB- institutionens personal har nödvändig kontakt och uppsikt och kan göra orosanmälan om så krävs.

Uppföljningar av institutionsplaceringar har tidigare gjorts var sjätte vecka. Dessa blir nu liggande och kan ske c:a en gång per halvår.

HVB

Avtalet för asylplatser mellan socialförvaltningen och Migrationsverket skrevs senast om vid årsskiftet 2014/2015 till att omfatta 45 asylplatser vilket var en avsevärd ökning mot tidigare avtalade asylplatser. Under våren 2015 var läget sådant att alla platser inte fylldes upp. Sedan sommaren har dock antalet barn som kommer till Helsingborg ökat markant till en nivå långt över vad som anges i avtalet. Ökningen av antalet avtalade platser i januari gjorde att förvaltningen då arbetade med att öppna fler HVB för att svara mot detta avtal.

Sommarens ökning av ankommande av barn har gjort att mycket arbete därutöver lagts på att få fram ytterligare lokaler och att rekrytera personal till nyöppnade HVB.

Idag har förvaltningen fyra HVB igång. De flesta är avsedda för barn i asyl, något för barn ungdomar med PUT och något tar emot såväl transit som asyl. Varje boende är utformat för 14-16 barn. Idag finns bortåt 25 barn i varje boende. Denna överbeläggning har lett till att man fått använda soffor och tillfälliga tätsängar. Det kan också innebära att 2-4 personer får disponera samma rum. Överbeläggningen leder till oro på boendena, vilket inte är bra för barnen. Det kommer dagligen ett antal barn till Helsingborg, såväl på transit som på anvisning vilket kräver omfördelning av platser och akuta lösningar som till exempel placering i lägenhet med tillsyn.

En problematik är också att förvaltningen bedömer att flera av barnen är över 18 år och att inga åldersbestämningar utifrån denna fråga kommer till stånd. I denna situation kan detta innebära att dessa personer får bo tillsammans med barn som åldersmässigt är i de lägre tonåren. Ur HVB-regelverkets perspektiv är ovan beskrivna förhållanden inte godtagbara. Denna situation, tillsammans med att utredningar blir liggande, innebär att barnen inte får sina behov av en god introduktion tillgodosedda.

Framöver planeras ytterligare HVB. Ett öppnas den 9 november (24 platser) och ett den 16 november (30 platser) samt ett den 15 december (10 platser). Det har krävt och kräver fortlöpande arbete med lokalförsörjning och rekrytering av personal.

Godkännande av familjehem och medgivande att ta emot barn:

Familjehemsenheten gör medgivandeutredningar och utredningar av tillänkta familjehem. I dagens läge finns ett tjugofemtal utredningar som inte är påbörjade. Samtliga jourhem är fullbelagda och förvaltningen får vända sig till konsulentstödda familjehem för placering av barnen. Även organisationer som tillhandahåller konsulentstödda familjehem saknar idag plats.

Missförhållandet

En påtaglig risk för allvarligt missförhållande består i att förvaltningen inte kan följa de lagar och regler som finns för att säkerställa rättsäkerhet och tillräckligt god omsorg för de ensamkommande barnen.

Övergripande har följande delar identifierats:

Inledning av mottagandet för de barn som kommer som transit:

Det kan ta upp till flera veckor innan barnen registreras hos Migrationsverket, vilket bedöms innebära en rättsosäkerhet. Detta ligger dock utanför socialtjänstens ansvar, men påverkar barnens situation. Flera barn har i denna situation avvikit under de första veckorna i transit.

Utredningssituationen:

Utredningar angående barnen har inte kunnat fördelas till handläggare. Vecka 43 uppgår antalet utredningar som inte fördelats till 40 stycken.

HVB situationen:

Överbeläggning på samtliga av förvaltningens HVB, vilket innebär att upp till fyra personer kan få dela rum och också sova på provisoriska sovplatser.

Rekrytering familjehem och godkännande/medgivande:

På familjehemsenheten finns vecka 43 ett tjugofemtal utredningar som inte påbörjats.

Orsaker

Orsaken till situationen bedöms vara det ökade antalet ensamkommande barn som kommer till Helsingborg och, som förvaltningen inte är rustad för att ta emot. Detta bedöms också orsakas av yttre förhållanden som ligger utanför socialtjänstens kontroll och möjlighet att påverka och planera utifrån.

Åtgärder

Omedelbara åtgärder

Under helgen 10-11 oktober hade socialtjänsten ingen plats för de transitbarn som spontant dök upp i kommunen. Den akuta insatsen blev att använda de transitplatser som var lediga i ett transitboende för barn avsett att avlasta Trelleborgs kommun.

Ytterligare pågående åtgärder

Socialförvaltningen planerar en bättre organisering, så att verksamheten för de ensamkommande barnen kommer att ligga i en samlad organisation.

Rekrytering av personal pågår över hela linjen, allt från arbetsledare till socialsekreterare och vårdpersonal. I detta arbete har förvaltningen fått hjälp av andra förvaltningars HR enheter.

Arbete läggs på att tillgodose lokalbehov och rusta för boende i dessa lokaler.

Bedömning om något liknande kan hända igen

Förvaltningen befinner sig i ett ytterst pressat läge och detta gäller såväl arbetet med mottagandet av de ensamkommande barnen som arbetet i övrig socialtjänst. Flera vakanser finns inom socialtjänsten totalt och en fortlöpande rekrytering av personal pågår.

Att ytterligare anpassa verksamheten och svara upp mot trycket, där prognosvärden för ensamkommande barn ständigt ökar, och samtidigt tillgodose laglighetskrav bedöms i det närmaste omöjligt. Uppfattningen är snarare att problematiken kommer att kvarstå. Migrationsverket lämnar nu uppgifter om att den prognostiserade snittsiffran för ensamkommande barn som beräknas komma till Sverige är 33. 000 för 2015. Utifrån detta bedöms att trenden framöver pekar på att ett fortsatt ökande antal barn kommer att komma till Sverige framöver.

Socialtjänsten gör sitt yttersta för att lösa problematiken utifrån rådande dagliga förhållanden och prognoser. Den sammantagna bedömningen är dock att socialtjänstens verksamhet definitionsmässigt (enligt Länsstyrelsens redovisningsdefinitioner) bedöms som kritiskt påverkad.

Anmälan till IVO

Situationen bedöms utgöra påtagliga risker för allvarliga missförhållanden då den enskilde inte kan tillförsäkras sina rättigheter enligt lag, förordning eller forskrifter. Anmälan skall därför enligt 14 kap 7 § göras till IVO.

Beslut

- Att godkänna utredningen.
- Att besluta att anmäla ärendet till IVO då det bedöms att det finns en påtaglig risk för allvarligt missförhållande.

Helsingborg 2015-11-09

Dinah Åbinger
Socialdirektör

Kerstin Lundgren
Kvalitetssamordnare

Utredningskällor

Samtal med enhetschefer och biträdande enhetschef

